

DEN SYD-INDISKE KIRKE—25 ÅR ETTER

av

J. E. LESSLIE NEWBIGIN

En mai-dag i 1919 var en gruppe på 33 indiske prester — anglikanere, reformerte og kongregasjonale — kommet sammen for å utarbeide og undertegne en kort og fyndig erklæring om sammenslutning av den syd-indiske kirke. Møtestedet var den lille kystbyen Tranquebar, hvor de første protestantiske misjonærer i India hadde gått i land i det 18. århundre.

I sin erklæring peker de på «den gigantiske oppgave å vinne India for Kristus», og fortsetter: «Stilt overfor dette veldige ansvar føler vi oss svake og temmelig avmektige på grunn av vår ulykkelige splittelse — en splittelse som vi selv ikke er ansvarlige for, men som er påtvunget oss utenfra. Denne splittelse ønsker vi ikke å fortsette med.» De presenterer videre en sammenslutningsplan basert på Skriften, trosbekjennelsen, sakramentene og «det historiske bispeembete slik det er utviklet lokalt».

Ti år senere ble et fullstendig utarbeidet «Utkast til sammenslutning» offentliggjort. Så fulgte nærmere 20 års debatt.

Den 27. september i 1947 gikk anglikanerne, metodistene, de reformerte og de kongregasjonale i Syd-India sammen til en kirke. I 1972 har vi altså 25 års fødselsdag for Den syd-indiske Kirke.

For 25 år siden utløste denne begivenhet de mest fantastiske tvilens og fryktens kvaler i mange fromme menneskers bryst. Overhodet for samtlige anglikanske samfunn i England unnatt ét, meddelte erkebiskopen av Canterbury sin «dypeste bekymring» for at de «grunnleggende prinsipper i vår religion» var i fare. Et Råd til forsvar for kirkens grunnprinsipper ble nedsett, og derfra ble det sendt ut en strøm av brosjyrer for å vekke de troende til å se den fryktelige fare som truet dem. Omlag tre

tusen anglikanske soknemenigheter lyste Syd-Indias kristne i bann, og T. S. Eliot felte 21 sider med tårer over den tragedie at «det har tatt 20 år å bygge opp det som bare er blitt et formidabelt kunstknep: 20 år for å konstruere en papirtiger!»

Når vi i dag leser disse ordene, lyder de utrolige. Men jeg husker godt da jeg var i England i 1947 hvordan hver eneste anglikanske prest jeg møtte, snuste rundt i begynnelsen inntil han hadde fått klart for seg om jeg trodde på jomfrufødselen. Når jeg i dag møter en anglikansk geistlig, må jeg føle meg fram inntil jeg har funnet ut om han tror på Gud. Hvis det er sant at de «grunnleggende prinsipper i vår religion» er blitt utsatt for fare, så har det ialfall ikke skjedd i Syd-India. Der er vi alle mer eller mindre tilbøyelig til å være fundamentalister — eller ialfall særdeles lite skikket til å produsere effektivt kjetteri.

Men om ikke all frykt var begrunnet, hva så med forhåpningene? Utkastet ble satt i pennen av menn med visjonen av en kirke som var ekte indisk, ekte alminnelig, ekte evangelisk — og bedre skikket til å løse «den gigantiske oppgave å vinne India for Kristus» enn noe man tidligere hadde hatt. Da vi tok det endelige sprang på den minneverdige dagen for 25 år siden, fullt klar over at ingen vei førte tilbake, var det med en gledens og forventningens glød som aldri vil bli glemt av de som deltok. Hvordan har det så fortonet seg i praksis?

Iallfall ikke som «en papirtiger». Den er høyst levende og bevegelig! Det har aldri vært noe tegn til at de gamle skillelinjer dukket opp igjen. Naturligvis har det vært uoverenstemmelser, men de har alltid vært knyttet til aktuelle problemer, ikke til gamle temaer. Det har også forekommet to beklagelige tilfeller — et i Kerala og et i Tamilnadu — der grupper fra sosialt tilbakeliggende lokalsamfunn har brutt ut av kirkefelleskapet. I begge tilfeller har finansiell støtte fra sekteriske grupper i USA vært en dominerende faktor. Ingen av dem resulterte i noen varig kirkedannelse etter splittelsen. Bortsett fra disse to bevegelser som omfattet i høyden en prosent av medlemstallet, har det vært en solid integrering. Bispedømmene fungerer som effektive enheter — uten hensyn til gamle kirkelige forhold.

På den annen side har Den syd-indiske Kirke hårdnakket motsatt seg å bygge opp en sterk sentraladministrasjon. De 17 bispedømmer er de virkelige administrative enheter, og de nekter å gi fra seg noe av sin autoritet. Like til for få år siden besto kirkens hovedkvarter av én kontormann. Dette har irritert de oversjøiske kirkesamfunn. Hvorfor i all verden kan ikke alle bispedømmer styres fra det samme kontor? Tankegangen er forståelig, men jeg tror det er klokt av Den syd-indiske Kirke å holde på en meget løs, desentralisert administrasjonsstruktur. Det er mye mer holdbart enn et utbygd byråkrati.

Den mest iøynefallende fordel ved sammenslutningen har vært evnen til å takle nye oppgaver hurtig og konsentrert. I en by som Madras med en befolkningsøkning på 100.000 i året, ville det være umulig å gjøre noe — med industrien, fremmedarbeiderne, slummen og de veldige behov og muligheter i en ung og nylig opplyst generasjon.

Gudstjenestelivet er et annet område der sammenslutningen har vært berikende. Vårt liturgiske liv er uten sammenligning mer omfattende enn det var for 25 år siden, og vi har på dette område vokset hurtigere sammen enn initiativtakerne regnet med. Det viktigste unntak er et lite antall gamle anglikanske menigheter som kronisk er angrepet av en patologisk skrekk for selv den minste forandring i den tidligere gudstjenesteform. Dette skyldes kanskje i hovedsaken de rystelser i Syd-India som var fremkalt av de voldsomme angrep fra England. De etterlot sår som det vil ta lang tid å hele.

Og endelig er en av pionerenes forhåpninger uten tvil gått i oppfyllelse: Vi er i dag meget mer en *indisk* kirke enn de trosamfunn som gikk inn i unionen i 1947. Det har mange årsaker — ikke minst den indiske regjerings beslutning om at de fremmede elementer gradvis skal forsvinne fra kirken. Men sammenslutningen har vært en viktig faktor. Selve det faktum at Den syd-indiske Kirke ikke var anglikansk, metodistisk eller reformert, tvang den til å forme sitt eget syn, og denne dyd av nødvendighet gjenspeiler seg i fremveksten av et sterkt og teologisk myndig indisk lederskikt.

Mange håp er blitt oppfylt, noen er det ikke. Det har ikke vært noen stor evangelisk fremgang slik pionerene håpet det. Langt på vei kan dette tilskrives den endrede totalsituasjon for de kristne i landet. Når store grupper harijaner (kasteløse) i gamle dager ble kristne, betød det utvilsomt bedret sosial stilling for dem, selv om de ofte ble stilt overfor mange prøvelser. I dag vil en harijan som blir kristen, miste alle de økonomiske privilegier han nyter som hindu. Til tross for dette foregår det en stadig bevegelse av harijaner inn i kirken – på samme måte som fra andre samfunnslag. Men det er likevel et faktum at Den syd-indiske Kirke ikke er så ivrig i sin evangelisering som man kunne ønske det. Det hersker kanskje en treghet blant oss som fedrene fra Tranquebar ikke drømte om.

Og hva skal vi si til den sørgelige tilbøyelighet i enkelte deler av kirken til å bringe den minste uoverenstemmelse fram for retten og kjempe den ut til siste trevl, uten hensyn til skadevirkningene? Dette er noe som synes å hjemsøke protestantiske og ortodokse kirker over hele India. Sammenslutningen har ikke hindret det. Men den har skapt en viss elastisitet som har gjort det mulig å tåle slike dumheter uten å la dem bryte ned kirkens murer, og det er mye å være takknemlig for.

Var det umaken verd?

Da jeg for 40 år siden var student i Cambridge, planla vi en debattserie om kirkelig enhet. Fra dr. John Oman som vi hadde invitert til å delta, mottok vi et brevkort med dette korte svar: «Problemene med kirkelig sammensnekring interesserer meg ikke». Etter noen årtier hvor kirken har stått i sentrum for teologisk og praktisk oppmerksomhet, er vi tilbake til det punktet at problemer med kirkelig sammensnekring ikke interesserer. To alternative veier blir anbefalt.

Den ene er den moderne utgave av «reforming uten nølen». «La oss se i øynene at kirkene er håpløst reaksjonære og at de ikke kan bli radikalt forvandlet. La dem som ser hvordan Gud arbeider i dag, slutte seg sammen i Jesu navn slik at kirken kan ta form omkring de ekte virkemidler hvor Guds vilje blir sett og

gjort.» Ja — men hvis det ikke er noen følelse av sammenheng med den kirke som allerede eksisterer, så vil resultatet bli noe meget mindre enn kirken i Det nye testamente. Vi kan lett forestille oss at vi i året 2050 vil finne et utall av små sekter med forstenede rester av vår tids levende religiøse ideer på samme måte som utallige trossamfunn i dag representerer de levende religiøse ideer fra midten av det 19. århundre. Kirken er mer enn en samling pressgrupper. Den er i en forstand menneskehetens gjenopprettede og gjenforente familie.

Den andre linje er forsoningens. «La kirkene være i fred, kast ikke bort tiden med å slåss om tro og kirkeforfatning. La dem samarbeide om de ting de kan bli enige om, og la resten ligge.» Ja — jeg er overbevist om at forsoning er et av midlene til kirkens fornyelse i vår tid. Men ikke en forsoning som lukker øynene for de viktigste betingelser for kirkens sanne eksistens — tro, tilbedelse og menighetsfelleskap. Ekte forsoning må alltid reise nye spørsmål for kirkene, fremfor alt spørsmålet om hvorvidt det kan rettferdiggjøres at de fortsatt lever sitt liv adskilt fra hverandre. Men enhver som har erfaring fra arbeid i felleskirkelige råd og fra en kirkesammenslutning som den syd-indiske, har klart for seg at det første ikke er noen erstatning for det siste. Jeg er fullt klar over at forsoning har en viktig rolle å spille for kirkens fornyelse, og at det er et Guds kall til kirken å være så fri og elastisk at den kan utvikle de former for sameksistens som kan svare til menneskenes nye situasjon i et pluralistisk samfunn. Men jeg er også overbevist om at kirkens fornyelse ikke kan komme uten at man tar opp de dyperelevende spørsmål om tro og kirkeforfatning som adskiller oss, men som samtidig utgjør vårt liv som kristne.

Jeg håper og tror at den herskende uvilje i dag overfor spørsmål om kirkesammenslutning vil være forbigående. Jeg tror våre erfaringer i Syd-India i disse 25 år gir grunnlag for en nøktern tiltro til at splittelsen mellom våre kirker kan overvinnes, at tilnærmingen vil øke i styrke, og at kirkelig enhet skaper et felles kristent liv som gjør oss bedre skikket til å følge Guds kall enn det ville være mulig i adskilte kirkesamfunn.